

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/211/2021
Identifikačné číslo spisu:	5114226110
Dátum vydania rozhodnutia:	23.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5114226110.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ J. K., narodenej XX. O. XXXX, X., Z. XXXX/XX, 2/ I. G., narodeného XX. O. XXXX, X., K. Č. XXX, 3/ O. U., narodeného XX. A. XXXX, O. XXX, 4/ O. M., narodeného XX. L. XXXX, O. XXX, 5/ O. B., narodeného XX. O. XXXX, K. Č. XXX, žalobcovia 1/, 3/, 4/ a 5/ zastúpení advokátskou kanceláriou KADUC & PARTNERS s. r. o., Trnava, Trojičné námestie 4, IČO: 50 290 762, proti žalovaným 1/ O.. C. G., narodenému XX. E. XXXX, Ž., Š. XXXX/XX, 2/ K. B., narodenému XX. O. XXXX, K. Č. XX, 3/ Poľovníckemu spolku Charubina, Rajec, Recepčia Golf Park, Bystrická 1191/66, IČO: 42 345 944, 4/ obchodnej spoločnosti GOLF PARK RAJEC, a.s., Rajec, Bystrická 66, IČO: 36 425 818, žalovaní 1/ až 4/ zastúpení advokátskou kanceláriou HADBÁBNY & spol., advokátska kancelária, s. r. o., Žilina, Prielohy 1012/1C, IČO: 47 249 722, o určenie neplatnosti uznesení a o určenie neplatnosti zmluvy, vedenom na Okresnom súde Žilina, o dovolaní žalobcov 1/, 3/, 4/ a 5/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. mája 2020 sp. zn. 11Co/221/2019, takto

rozhodol:

V dovolacom konaní pokračuje na strane žalobcu s dedičkou pôvodného žalobcu 1/ neb. L. K., narodeného XX. O. XXXX, zomrelého XX. B. XXXX, naposledy bytom v X., Z. XXXX/XX, a to s J. K., narodenou XX. O. XXXX, X., Z. XXXX/XX (žalobkyňa 1/).

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ až 4/ majú voči žalobcom 1/, 3/, 4/ a 5/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 27. októbra 2016 č. k. 2C/243/2014 - 414 v spojení s doplniacím rozsudkom Okresného súdu Žilina zo 07. decembra 2017, č. k. 2C/243/2014 - 489 a v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Žilina z 13. júna 2018 č. k. 2C/243/2014 - 534 vo výroku I. žalobu zamietol. Vo výroku II. priznal žalovaným 1/, 2/, 3/ a 4/ trovy konania a trovy právneho zastúpenia v rozsahu 100%. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na zákon o poľovníctve č. 274/2009 Z. z. v znení zákonov č. 72/2012 Z. z. a č. 115/2013 Z. z. a § 137

zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Súd dospel k záveru, že žalobcovia nepreukázali naliehavosť právneho záujmu na určení, že zmluva o užívaní poľovného revíru je neplatná. Takisto nepreukázali, že uznesenia č. 1 až 6 prijaté na zhromaždení vlastníkov, sú neplatné. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP. Proti uvedenému rozhodnutiu podali odvolanie žalobcovia 1/ až 5/.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 26. mája 2020 sp. zn. 11Co/221/2019 vo výroku I. rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP). Vo výroku II. žalovaným 1/ až 4/ priznal voči žalobcom 1/ až 5/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Odvolací súd, hoci sa nestotožnil s právnymi závermi súdu prvej inštancie a odvolanie žalobcov považoval za čiastočne dôvodné, konštatoval vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie. Podstatným dôvodom, pre ktorý súd prvej inštancie žalobu zamietol, bol záver o neexistencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. S týmto záverom sa odvolací súd v celosti nestotožnil a v tomto smere považoval odvolanie žalobcov 1/ až 5/ za dôvodné. Odvolací súd v prípade posúdenia otázky naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti uznesení zhromaždenia vlastníkov dospel k záveru, že v danom prípade naliehavý právny záujem v zásade nie je daný, pretože samotné rozhodnutie o neplatnosti uznesení zhromaždenia vlastníkov nerieši, neodstraňuje stav právnej neistoty. Pokiaľ už došlo k zaevidovaniu zmluvy podľa § 16 ods. 2 zákona o poľovníctve, spôsobilým prostriedkom na odstránenie neistoty vlastníka, ktorý tvrdí, že jeho právo bolo upreté, je žaloba o neplatnosť zmluvy. V konaní o tejto otázke však súd musí prejudiciálne preskúmať aj zákonnosť prijatých uznesení na zhromaždení vlastníkov, ktoré vyriešenie prejudiciálnej otázky sa prejaví v rozhodnutí o platnosti, resp. neplatnosti zmluvy. Odvolací súd dospel k záveru, že čo do konštatovania nedostatku naliehavého právneho záujmu v časti konania o určení neplatnosti zmluvy dôvody súdu prvej inštancie neobstoja a sú založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolací súd uviedol, že súdna prax je jednotná v názore, podľa ktorého stranami súdneho konania o neplatnosť právneho úkonu musia byť všetci, ktorí právny úkon uzavreli (prípadne ich právni nástupcovia), a to ako žalobcovia alebo ako žalovaní. V prípade zmluvy, ak niektorá zo zmluvných strán (prípadne jej právny nástupca) nie je stranou v súdnom spore, súd musí žalobu zamietnuť pre nedostatok vecnej legitimácie (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 01. mája 2003 sp. zn. 3Cdo/122/2002 uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 30/2004, uznesenia Najvyššieho súdu SR zo 17. februára 2011 sp. zn. 3Cdo/158/2010 a z 13. mája 2014 sp. zn. 5Cdo/211/2013, ako aj uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 21. decembra 2005 sp. zn. 30Cdo/2806/2005 a ďalšie). Pod pojmom vecná legitimácia je potrebné rozumieť stav vyplývajúci z hmotného práva. Aktívne vecne legitimovaná je strana, ktorá tvrdí a je schopná preukázať, že je nositeľom tvrdeného hmotného práva a pasívne vecne legitimovaná je strana, o ktorej žalobca tvrdí, že je nositeľom tvrdenej hmotnoprávnej povinnosti a v konaní to aj skutočne preukáže. Skúmanie vecnej legitimácie strán (aktívnej a pasívnej) je imanentnou súčasťou každého sporu a jeho výsledok sa prejaví v rozhodnutí vo veci samej. Okruh vecne legitimovaných subjektov musí byť určený s ohľadom na predmet konania, v danom prípade o určení neplatnosti uznesení prijatých na zhromaždení vlastníkov pozemných pozemkov a súčasne určení neplatnosti zmluvy o postúpení užívania spoločného poľovného revíru. Stranami sporu, či už na strane žalobcov alebo žalovaných, musia byť nevyhnutne všetci vlastníci spoločného poľovného revíru bez ohľadu na to, či sa zúčastnili alebo nezúčastnili hlasovania na zhromaždení vlastníkov. Uvedený záver vyplýva z príslušných ustanovení zákona č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve upravujúcich rozhodovanie o prenechaní užívania poľovného revíru inej osobe. Poľovný revír je z hľadiska zákona chápaný ako spoločná vec, na ktorú sa vzťahuje § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka (rozhodovanie spoluvlastníkov o hospodárení so spoločnou vecou), no pokiaľ ide o vznik nájomného vzťahu, na základe ktorého nadobudne subjekt práva možnosť realizovať výkon práva poľovníctva na základe zmluvy s vlastními, je upravený osobitným predpisom, zákonom o poľovníctve. O využití práva poľovníctva v poľovnom revíri rozhoduje vlastník samostatného poľovného revíru alebo vlastníci spoločného poľovného revíru postupom podľa § 5 zákona o poľovníctve, t. j. na zhromaždení vlastníkov poľovných pozemkov s tým, že vlastník samostatného poľovného revíru alebo vlastníci spoločného poľovného revíru môžu užívať poľovný revír sami alebo prostredníctvom nimi založenej poľovníckej organizácie alebo jeho užívanie môžu postúpiť zmluvou o užívaní poľovného revíru (§ 11 ods. 1 a 2 zákona o poľovníctve). V prípade rozhodnutia vlastníkov o postúpení práva užívania poľovného revíru inej osobe sa postúpenie užívania realizuje písomnou zmluvou podľa § 13 ods. 1

zákona o poľovníctve, ktorú uzatvára budúci užívateľ poľovného revíru s vlastníkom poľovného revíru alebo vlastními spoločného poľovného revíru. Nakoľko právo hlasovať na zhromaždení vlastníkov poľovných pozemkov majú všetci vlastníci a prípadné určenie neplatnosti prijatého uznesenia na zhromaždení sa prejaví v právnom postavení vlastníka, stranami sporu o určenie neplatnosti uznesenia (resp. uznesení prijatých na zhromaždení vlastníkov poľovných pozemkov) musia byť všetci vlastníci poľovných pozemkov bez ohľadu na to, či sa na zhromaždení zúčastnili alebo nezúčastnili. Aj zmluvu o postúpení užívania spoločného poľovného revíru uzatvárajú všetci vlastníci poľovných pozemkov. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že na zhromaždení vlastníkov si za týmto účelom mohli zvoliť splnomocnencov (títo sú iba zástupcami vlastníkov). Stranami sporu o určenie neplatnosti zmluvy musia byť preto všetci vlastníci poľovných pozemkov spolu s fyzickou alebo právnickou osobou, ktorej bolo užívanie poľovného revíru postúpené, či už o určenie neplatnosti uznesení, resp. zmluvy ide vo vzťahu k stranám sporu o nerozlučné spoločenstvo, a teda ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na každého, kto vystupuje ako žalobca alebo žalovaný (§ 77 ods. 1 CSP). Nutnosť účasti všetkých uvedených subjektov v spore, či už na strane žalobcov alebo žalovaných, v prípade určenia neplatnosti uznesení prijatých na zhromaždení, ako aj neplatnosti zmluvy o postúpení užívania poľovného revíru tak vyplýva zo skutočnosti, že vzhľadom na spoločné práva a povinnosti, ktoré sú predmetom konania, nie je možné pripustiť, aby stranou sporu neboli všetci účastníci dotknutého právneho vzťahu, pretože nemožno pripustiť, aby sporné uznesenie, resp. sporná zmluva boli záväzné len pre jednu skupinu vlastníkov poľovných pozemkov a pre inú skupinu nie. Nutnosť účasti všetkých vlastníkov poľovných pozemkov tak vyplýva z charakteru spoločných práv a povinností, ktoré sú predmetom konania. Je nepostačujúce, aby vlastníci poľovných pozemkov, ktorí sa cítia na svojich právach dotknutí, označili za žalovaných iba splnomocnencov, ktorí v mene vlastníkov uzavreli zmluvu za dotknutú poľovnícku organizáciu. Skutočnosť, že za vlastníkov podpisujú zmluvu splnomocnenci zvolení na zhromaždení, nie je z hľadiska vecnej legitímácie právne významná. Ich postavenie splnomocnencov uzavretím zmluvy zaniká. Vecne legitimovaní sú však všetci vlastníci pozemkov v uznanom poľovnom revíri. Odvolací súd dospel k záveru, že z obsahu spisu je nepochybné, že žalobcovia, či už na strane žalobcov alebo žalovaných, neoznačili za strany konania všetkých dotknutých vlastníkov pozemkov v uznanom poľovnom revíri, pričom pre rozhodnutie súdu postačí zistenie, že stranou sporu nie je čo i len jeden vlastník poľovných pozemkov. Hoci súd prvej inštancie nevyhodnotil dokazovanie, pokiaľ ide o otázku vlastníctva k pozemkom v uznanom poľovnom revíri, zo spisu i z tvrdení samotných žalobcov je nepochybné, že spolu/vlastníkov poľovných pozemkov je nepomerne viac. Nebolo by v tomto smere efektívne dokazovanie len pre účely posudzovania otázky vecnej legitímácie opakovať. Odvolací súd uviedol, že vecná legitímácia strán v spore vyplýva z hmotného práva. Súd nezaťažuje ani poučovacia povinnosť ohľadne určenia správneho okruhu strán v spore a ani povinnosť vykonať dokazovanie na zistenie všetkých do úvahy prichádzajúcich vecne legitimovaných subjektov, ktoré mali byť vzhľadom na predmet konania stranami sporu. Pre rozhodnutie súdu o nedostatku vecnej legitímácie postačuje zistenie, že stranou sporu nie je čo i len jeden spoluvlastník poľovných pozemkov. Odvolací súd poukázal, že na nedostatok vecnej legitímácie strán v spore mal prihliadnuť už súd prvej inštancie, ktorý mal tento nedostatok zistiť, čím by sa zabránilo neefektívnemu dlhotrvajúcemu vykonávaniu dokazovania. Nedostatok vecnej legitímácie je však skutočnosťou, na ktorú bol povinný prihliadnuť odvolací súd z úradnej povinnosti. Pre uvedený nedostatok vecnej legitímácie odvolací súd skonštatoval, že žaloba bola zamietnutá vecne správne, aj keď z iného, nesprávneho právneho dôvodu. Pre nedostatok vecnej legitímácie strán sporu nebolo možné odvolateľom vyhovieť. Zároveň z uvedeného dôvodu nebolo ani efektívne, aby sa odvolací súd zaoberal jednotlivými odvolacími námietkami žalobcov. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania, potvrdil. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia 1/, 3/, 4/ a 5/ (ďalej aj „dovolatelia“ alebo „žalobcovia“). Dovolatelia namietali, že súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Dovolatelia taktiež namietali, že odvolací súd nesprávne právne vec posúdil, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Namietali, že

odvolací súd vyvodil odlišné právne závery ako súd prvej inštancie, bez toho, aby vo veci vykonal potrebné dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie dokazovania). Tým, že odvolací súd nečakane založil rozhodnutie na iných skutkových a právnych záveroch, odňal dovolateľom ich právo namietať správnosť právneho názoru na súde vyššej inštancie. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie na základe iného právneho názoru posúdenia otázky pasívnej vecnej legitímácie, než prvostupňový súd, ktorý posudzoval otázku naliehavého právneho záujmu. K týmto novým právnym záverom sa dovolatelia nemali možnosť vyjadriť, prípadne predložiť nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili byť významnými. Dovolatelia zároveň namietali, že nový právny názor odvolacieho súdu vykazuje črty nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolací súd založil rozhodnutie na téze o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, ktorý založil na údajnej jednote súdnej praxe a na záveroch vyplývajúcich výhradne z rozhodnutí, ktoré sa týkali sporov o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv. Odvolací súd žiadnym spôsobom nezohľadnil a nevysvetlil, z akého dôvodu je možné v danom prípade analogicky aplikovať právne závery vyplývajúce z rozhodovacej praxe súdov týkajúcej sa problematiky neplatnosti kúpnych zmlúv, keď odvolací súd nezohľadnil špecifiká daného zmluvného typu, pričom zákon o poľovníctve stanovuje špecifické procesné podmienky spojené so spôsobom procesného zastupovania spoluvlastníkov poľných pozemkov v spoločnom poľnom revíri. Dovolatelia poukázali na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre a na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. novembra 2018 sp. zn. III. ÚS 191/2018. Dovolatelia navrhovali, aby odvolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/ až 4/ v písomnom vyjadrení považovali dovolanie žalobcov za neprípustné a navrhovali, aby ho odvolací súd odmietol, resp. v prípade záveru o jeho prípustnosti, aby dovolanie zamietol.

5. Dovolatelia v následnom podaní z 21. decembra 2021 (doručené najvyššiemu súdu 22. decembra 2021) zotrvali na podanom dovolaní. Ako vyplýva z obsahu daného podania, dovolatelia v ňom taktiež (okrem vyjadrenia k vyjadreniu žalovaných) doplnili nimi podané dovolanie (vymedzené dovolacie dôvody) o ďalšiu argumentáciu, pričom podanie rozčlenili na „1. všeobecne k dovolacím dôvodom a k otázke nedostatku vecnej legitímácie v sporoch o určenie neplatnosti zmluvy o užívaní poľného revíru, 2. reakcia na vyjadrenie žalovaných, 3. aktuálna judikatúra v sporoch o užívanie poľného revíru (pre účely meritórneho preskúmania veci a 4. dovolací návrh“.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) považoval v prvom rade za potrebné vyrovnať sa so zistením skutočnosti o úmrtí žalobcu 1/. Dovolací súd štetím zistil, že v priebehu dovolacieho konania žalobca 1/ L. K., naposledy bytom v X., Z. XXXX/XX, zomrel XX. B. XXXX, teda počas prebiehajúceho dovolacieho konania.

7. Z uznesenia Okresného súdu Žilina (prostredníctvom notárky JUDr. Ľubice Jonekovej) zo 17. augusta 2021, č. k. 9D/37/2021-52, Dnot 31/2021 (doručeného najvyššiemu súdu 05. mája 2023) vyplýva, že jedinou dedičkou po poručníkovi je jeho pozostalá manželka J. K.. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 17. augusta 2021.

8. Podľa § 438 ods. 1 a ods. 2 CSP na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak. Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o pristúpení subjektov, o zmene a späťvzátí žaloby a o vzájomnej žalobe.

9. Podľa § 63 ods. 1 až 3 CSP ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve. Ak to povaha sporu pripúšťa, môže sa v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve.

10. Podľa § 161 ods. 1 a 2 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné

podmienky"). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

11. Procesné nástupníctvo v zmysle § 63 CSP môže nastať aj v dovolacom konaní, pretože Civilný sporový poriadok aplikáciu uvedeného ustanovenia v tomto štádiu konania nevyklučuje (§ 438 ods. 2 CSP). Dovolací súd dospel k záveru, že povaha sporu pripúšťa, aby dovolací súd v dovolacom konaní pokračoval, pričom mal za to, že v konaní je potrebné pokračovať s dedičkou žalobcu 1/, ktorá je v konaní na strane žalobcu ako žalobkyňa 1/.

12. Na základe uvedeného najvyšší súd rozhodol v zmysle § 63 ods. 2 CSP o pokračovaní v dovolacom konaní s dedičkou žalobcu 1/.

13. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobcovia 1/, 3/, 4/ a 5/, v neprospech ktorých bolo rozhodnuté, zastúpení v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

13.1. Vzhľadom na to, že doplnenie dovolania (viď bod 5. odôvodnenia tohto rozhodnutia) bolo podané po uplynutí lehoty vyplývajúcej z ustanovenia § 427 CSP v spojení s § 434 CSP (ktorá začala plynúť 09. júna 2020 a uplynula 10. augusta 2020, ktorý deň bol posledným dňom na podanie dovolania), dovolací súd na tento (dopĺňajúci) procesný úkon žalobcov neprihliadal. So zreteľom na uvedené uskutočnil dovolací súd konanie (len) na podklade dovolania podaného v dovolacej lehote (§ 427 CSP).

14. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

15. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

15.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

16. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

16.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

17. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v

dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

18. Dovolatelia v prvom rade vyvodzovali prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcov, že v konaní došlo k nimi tvrdenej vade zmätočnosti.

20. Dovolatelia namietali, že procesným postupom súdov nižšej inštancie došlo k zásahu do ich práva na spravodlivý súdny proces. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

21. Žalobcovia v súvislosti s vadou § 420 písm. f/ CSP namietali prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu, keď mali za to, že odvolací súd založil rozhodnutie na iných skutkových a právnych záveroch a na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaných, pričom k týmto záverom im nebolo umožnené vyjadriť sa.

22. Podľa § 382 CSP, ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

23. Dovolací súd konštatuje, že v danom prípade nejde o prekvapivé rozhodnutie v zmysle § 382 CSP. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa pod „prekvapivým rozhodnutím“ rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (porovnaj 3Cdo/102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (porovnaj 5Cdo/46/2011).

24. V danom prípade rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie nevznieva ani prekvapujúco, ani nečakane. Dovolací súd uvádza, že preskúmavanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamietal (z rozhodnutia najvyššieho súdu z 29. júna 2010 sp. zn. 2Cdo/205/2009, obdobne III. ÚS 191/2018). Žalobcovia tak mohli očakávať, že odvolací súd bude v rámci odvolacieho prieskumu posudzovať aj otázku vecnej legitímácie. Taktiež z obsahu spisu vyplýva, že žalovaní v priebehu konania na súde prvej inštancie namietali nedostatok pasívnej vecnej legitímácie (viď č. I. 118), pričom uvedené podanie (č. I. 115 a nasl.) bolo doručené žalobcom/resp. ich právnym predchodcom (doručenky pripojené k č. I. 124) a mohli sa k nemu vyjadriť a prípadne predložiť dôkazy. Postupom odvolacieho súdu preto nedošlo k

dovolateľmi namietanej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

25. Pokiaľ dovolatelia v súvislosti s vadou § 420 písm. f/ mienili namietat', že odvolací súd mal v danej veci zopakovať dokazovanie, pretože súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym zisteniam. Treba dodať, že podľa § 384 ods. 1 CSP odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. V danom spore sa ale odvolací súd stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, preto nemal dôvod dokazovanie zopakovať (§ 384 ods. 1 CSP). Neopodstatnená je preto aj v tejto súvislosti námietka žalovanej, že postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

26. Pokiaľ dovolatelia mienili v súvislosti s vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP ďalej súdom nižšej inštancie vytýkať nedostatky v zistenom skutkovom stave, v nesprávnom hodnotení dôkazov a nevykonaní všetkých navrhovaných dôkazov, dovolací súd uvádza, že dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017 a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

27. Pokiaľ dovolatelia zároveň mienili v súvislosti s vadou § 420 písm. f/ CSP namietat' aj, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

28. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcov nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, preto dovolanie v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

29. Dovolatelia ďalej namietali, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom prípustnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. K tomuto uplatnenému dovolaciemu dôvodu dovolací súd uvádza nasledovné:

30. Dovolací súd v tejto časti poukazuje na body 16., 16.1. a 17. odôvodnenia tohto rozhodnutia.

31. Dovolací súd v prvom rade uvádza, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Je potrebné však zdôrazniť, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť výlučne iba tá právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

31.1. Pokiaľ v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

31.2. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa ustálila na názore, podľa ktorého sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, ale významovo nezodpovedajú

kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP.

32. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania. Pokiaľ by dovolací súd nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

33. Rozhodnutiu všeobecného súdu vo veci samej v civilnom sporovom konaní predchádza činnosť, v rámci ktorej súd rieši celý rad otázok, ktoré majú rôzny význam pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Vzhľadom na dovoláciu argumentáciu žalobcov treba zdôrazniť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, ktorý by mohol a mal podrobiť posúdeniu všetko, čím sa zaoberal súd prvej a druhej inštancie. Z povahy dovolania a dovolacieho konania vyplýva, že najvyšší súd nemôže posudzovať všetky procesnoprávne a hmotnoprávne otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštančným, odvolacím a dovolacím konaním).

34. Dovolateľa, ktorý vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 CSP, zaťažuje procesná povinnosť jednoznačným a určitým spôsobom zadefinovať tzv. dovoláciu otázku, ktorú odvolací súd riešil nesprávne a zároveň uviesť, ktorý z predpokladov uvedených v tomto ustanovení zakladá prípustnosť ním podaného dovolania. Tejto požiadavke zodpovedá i povinnosť vyjadrená v § 429 CSP v spojení s čl. 11 ods. 2 Základných princípov CSP. Splnením týchto procesných povinností vytvára pre dovolací súd podklad, ktorý je nevyhnutne potrebný pre posúdenie prípustnosti dovolania a prípadne (pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je prípustné) tiež pre zameranie meritórneho dovolacieho prieskumu.

35. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, s. 1382). Pokiaľ v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

36. Dovolací súd dospel k záveru, že v odôvodnení dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, absentuje uvedenie relevantnej právnej otázky zásadného právneho významu (v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP), ktorú odvolací súd riešil nesprávne, čo obsahovo a významovo nezodpovedá požiadavkám pre vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP.

37. Z obsahu dovolania žalobcov odôvodneného dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je zrejmé, že žalobcovia (zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom) uviedli len všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa ich názoru došlo v konaní pred odvolacím súdom, avšak nekonkretizovali vôbec právnu otázku, na riešení ktorej podľa jeho názoru odvolací súd založil svoje nesprávne rozhodnutie, ani nekonkretizovali, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť.

38. Dovolatelia nešpecifikovali právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Dovolatelia v dovolaní nesúhlasili s otázkou posúdenia pasívnej vecnej legitímácie odvolacím súdom. Dovolatelia polemizovali so závermi odvolacieho súdu o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaných v konaní s poukazom na neúplne zistenie skutkového stavu, proces dokazovania a hodnotenie dôkazov súdom, pričom ale žiadnu konkrétnu právnu otázku v dovolaní nevymedzili. Dovolatelia tak v dovolaní vyjadrili len svoj nesúhlas s právnym posúdením a postupom odvolacieho súdu, takýto nesúhlas však sám o sebe nie je spôsobilý založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Rovnako tiež odôvodnenie dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci spočívajúcim v spochybňovaní správnosti a úplnosti skutkových zistení, procese dokazovania a vyhodnotenia dôkazov súdom nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. Rovnako tiež odôvodnenie dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci nepreskúmateľnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu a absenciou dostatočného zistenia skutkového stavu veci nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

39. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom dovolatelia v dovolaní namietali nesprávnosť právnych záverov súdov týkajúcich sa posúdenia pasívnej vecnej legitímácie žalovaných, pričom dovolací súd uvádza, že dovolatelia v tejto súvislosti iba polemizovali s prijatými závermi odvolacieho súdu. Dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

40. Z uvedeného je zrejmé, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Tak ako už bolo uvedené, pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecnej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

41. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že argumentácia dovolateľov, týkajúca sa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, je nedostatočná a nie je v podanom dovolaní vymedzená spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 CSP. Uzavrel preto, že na podklade dovolania nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd v tejto časti odmietol podané dovolanie podľa § 447 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

42. Najvyšší súd na základe uvedeného dovolanie žalobcov, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 447 písm. c/ CSP), a ktorého dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP (§ 447 písm. f/ CSP), odmietol.

43. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

44. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.